PvdA algemene beschouwingen/begroting 2022-2025 Eijsden-Margraten.

De Begroting voor 2022 heeft als titel: “Samen robuust uit de crisis”. En het college licht deze titel toe met de woorden: “We hebben de afgelopen jaren veel in gang gezet en aardig wat onverwachte gebeurtenissen opgevangen. Hier en daar heeft dat de realisatie van ambities vertraagd, maar over de hele linie zijn we trots op wat er ligt”. Die afgelopen jaren slaan dan op de bestuursperiode van dit college dat met een zucht van verlichting constateert: “ 2022 wordt het laatste jaar van onze bestuursperiode en het begin van een nieuw tijdvak”. Inderdaad, het wordt tijd voor een nieuw tijdvak. Helaas kan dat pas over 5 maanden beginnen als de nieuwe Raad is aangetreden en er een nieuw college komt.

Als het aan dit college ligt, is het tot die tijd op de winkel passen. Want wij zien weinig ambitie en energie in deze begroting. En dat, ondanks het feit dat een groot deel van het tekort bij de jeugdzorg wordt gecompenseerd, en de gemeentelijke inkomsten op peil blijven dankzij het toerisme en waardestijging van de huizen. De eerder afgekondigde bezuinigingen vervallen en de afgesproken stijging van de opbrengst van de OZB wordt gematigd. De reserves en voorzieningen groeien weer. En desondanks blijft er een begrotingsoverschot. Dit alles zijn tekenen van een te inactieve gemeentelijke overheid. Ja, “robuust” is de zaak zeker doordat er gunstige externe ontwikkelingen zijn en de gemeente op zijn lauweren is gaan rusten. En de crisis waar we uit zijn gekomen is alleen maar de Corona-crisis.

Aan de andere crises, waar we nog midden in zitten: de klimaatcrisis, de energiecrisis, de stikstofcrisis, de woningcrisis en de integriteitscrisis, wordt voor het gemak voorbijgegaan. Hoezo “robuust uit de crisis”? De gelijkblijvende legestarieven en overige belastingen betekenen feitelijk een lastenverlichting voor de burgers. En vanwege het op een te laag niveau blijven van gemeentelijke inspanningen om de crises aan te pakken. De verleiding is groot om deze begroting ongewijzigd te laten zodat de volgende Raad ruime mogelijkheden heeft om nieuw beleid in gang te zetten en met vol gas te gaan om te laten zien dat er een nieuwe wind is gekomen. Maar het nadeel van die optie is, dat er een heel jaar stilstand is. En dat verdienen onze burgers niet. Want ondertussen zetten de problemen van de crises zich gewoon voort. Dat het college weinig taken tot uitvoer heeft gebracht en dan de schuld legt bij externe factoren is tekenend dat het tijd is voor vernieuwing en nieuwe energie.

1. Leefstijl Sociaal domein:

Beste college, Een dik jaar geleden is de beslissing gevallen om SZMH te verlaten, met als hoofddoel 200.000 euro te besparen. Nu nadat SEM is opgericht vragen wij ons af is dit naar ieders tevredenheid is verlopen. Wij hopen dat dit niet alleen op het financiële vlak voordeel heeft opgedaan, maar vooral de menselijke maat een voordeel oplevert. Door het oprichten van TOEM hoopt de gemeente een organisatie te hebben die op de toekomst is voorbereid. Wij willen dat niet alleen uitgedrukt zien in Euro's, maar zeker ook in termen van dienstverlening. Wanneer komt er een evaluatieverslag van het functioneren van het eerste jaar van SEM. Het gaat immers om veel meer dan om het betalen van uitkeringen. Wat doen wij bijvoorbeeld aan armoedebestrijding?

De verwachting is dat de inhuur in 2021 boven het niveau van 2019 zal uitstijgen Het doel is om inhuur qua omvang beheersbaar te houden. Anderzijds is inhuur een passende oplossing in diverse situaties. Dit vinden wij niet onverstandig. In veel gevallen zal het de Effectiviteit en kwaliteit ten goede komen. Het nadeel van inhuur is bovendien dat de continuïteit onder druk zou kunnen komen te staan.

2. Landschap en landbouw:

De landschappelijke kwaliteiten die gekenmerkt worden door fijnschaligheid en diversiteit en het aanwezige cultuur historisch erfgoed vormen de unieke waarden van ons buitengebied. We zijn in Eijsden-Margraten in het bezit van een uniek stukje landschap. Laten we dit koesteren en behouden.

3. Klimaat en Energie: Het oppakken van de energietransitie.

In 2022 wordt er gestart met het uitvoeringsprogramma van het vastgestelde warmtevisie document. Vattenfall start in 2022 met het aanleggen van een laadinfrastructuur, voor het opladen van elektrische auto's. In 2022 wordt er ook een plan ontwikkeld om tot een dekkend netwerk voor oplaadpunten voor elektrische fietsen te komen. In 2022 wordt er uitvoering gegeven aan maatregelen die uit de klimaatstresstest naar voren zijn gekomen. Zo zijn er nog talloze voorbeelden in de begroting die in 2022 pas gaan starten en waar wij eigenlijk al aan hadden moeten beginnen. U begrijpt het al. Alles wordt in 2022 gedaan. We staan stil. Al deze maatregelen hadden in 2021 al een begin moeten hebben. Bedoelt u dat u het aan het volgende college overlaat om dit te gaan doen?

Onze inwoners hebben recht op een gezonde leefomgeving in de volle breedte: lucht, water, ondergrond, licht, geluid, welzijn en veiligheid. Daarom investeren wij in een leefomgeving waarin de milieu condities op orde zijn, en in een robuust en duurzaam energiesysteem. Er worden luchtmetingen gedaan op bepaalde plekken. Mijn vraag is waar staan deze snuffelpalen en wat meten ze, en door wie worden de metingen verricht? Voorheen werd dit gedaan door de RUD. Waarom is er nu gekozen voor een andere partij?

Openbare verlichting. In raadsakkoord staat dat verlichting eventueel met sensoren wordt bediend, en aan of uitgezet wordt, om energie en kosten te besparen. Is dit al gebeurd? Worden de oranje natrium lampen nog vervangen door groen LED. Waardoor de vogels en de dieren er het minst last van hebben.

4. Wonen en mobiliteit.

Bij het onderdeel “Wonen” erkennen we allemaal dat er een inhaalbehoefte van 630 woningen is. Vooral in de sectoren sociale huurwoningen, starterswoningen en ouderenhuisvesting. Er worden in de begroting enkele plannen genoemd die op afzienbare termijn tot realisatie kunnen komen. Maar bij elkaar zijn dat niet meer dan 100 woningen. Het ontbreekt wederom aan de ambitie om dat tekort op korte termijn op te heffen. Vanaf halverwege 2019 is er geen nieuw plan meer bijgekomen. Wij hebben herhaaldelijk verzocht om de inspanningen op dit gebied te verhogen. En als de markt niet doet wat nodig is, dan moeten we als gemeente zelf actief aan de slag, desnoods met een eigen woningbedrijf. Het kan niet zo zijn dat we jaarlijks positieve resultaten behalen met grondexploitatie en dat het tekort aan woningen in onze gemeente blijft voortduren. Wij vinden dat dit tekort binnen enkele jaren weggewerkt moet worden en dat van die 630 woningen er minstens 300 in de sociale huursector moeten komen. Wij stellen voor om een taskforce in te richten, eventueel met externe hulp, om dit probleem aan te pakken met een budget van € 100.00 per jaar voor de komende 5 jaar tot het probleem is opgelost.

Er worden miljoenen geleend aan woonpunt voor financiering van woongelegenheden. Men zou toch eisen kunnen opleggen aan woonpunt als men ergens borg voor wil staan. B.v. om starterswoningen te bouwen. We kunnen meer lenen aan woningstichtingen waardoor zij dan veel meer huurwoningen kunnen bouwen voor starters. En of ouderen. En als projectontwikkelaars dan niet willen bouwen dan laten ze het maar. Ik geloof er niet meer in. En als er onwillige projectontwikkelaars zijn, hebben we nog altijd woningcorporaties, of de gemeente zelf.

Toch blijven wij volgens mij ver achter om onze doelstellingen te halen die in de woonvisie zijn verwoord. Het zou sneller en effectiever kunnen. We willen ons houden aan de Limburgse versnellingsagenda woningbouw. De naam impliceert dat dit op korte termijn zou moeten gaan gebeuren. Mijns inziens is dit niet bij de gemeente Eijsden-Margraten het geval. Sterker nog, ik heb de indruk dat het traag gaat. De wethouder woningbouw moet erkennen dat hij zijn ambities ver van waar heeft gemaakt.

Welke afspraken heeft het college gemaakt met welke woningcorporaties?
Woningstichtingen zouden met geleend geld mooie huurwoningen kunnen maken, en oude panden verbouwen. Met name de gezinsverdunning heeft in grotere mate toegenomen dan was voorzien jaren geleden.

Wij pleiten voor een normering aan te leggen in de woningmarkt. B.v. 40 % starterswoningen of woningen onder de NHG grens. Hier willen wij graag een motie voor indienen.

Het gebied rondom de oude Zinkwit in Eijsden is aan het verpauperen. Dit is ook het geval rondom het gebied bij het tankstation in Withuis. Om beide gebieden op te pimpen zou er voor beide gebieden een opknapbeurt moeten komen en zou men beide gebieden weer kunnen verbinden, zoals dit vroeger was voordat de A2 er was. Dit zou met een fiets/loop brugverbinding over de A2 gerealiseerd kunnen worden. Tevens worden dan de onveilige situaties die hiertussen zijn ontstaan ook opgelost. Wij pleiten net als de VVD voor een fiets/loopbrug over de A2 en de vroegere verbinding weer in stand te brengen. Hiervoor zal er

ongetwijfeld subsidie voorhanden zijn van de provincie, overheid en/of Europese subsidies. Als dit wordt verwezenlijkt dan heeft men tevens aansluiting op internationale fietsverbinding met de Belgische grensregio. Dit is voor Belgisch alsook Nederlands Limburg een lang gekoesterde wens. Wij willen samen met de VVD een motie indienen om een onderzoek te starten naar de haalbaarheid hiervan.

Er is weer een verkeerscommissie aangesteld. Deze zal het druk krijgen. Kijkt deze commissie ook naar de toegenomen verkeersdrukte in de Eijkerstraat in Margraten. En hoe gaat men vanaf de nieuw te bouwen rotonde tussen het Amerikaans kerkhof en de verkeerslichten de ontsluiting verder regelen door de Bernardlaan en door de bloesemgaard.? Mijn vraag is, wie heeft deze verkeerscommissie ingesteld, en wie is de voorzitter, wanneer begint deze commissie en zijn de adviezen openbaar en krijgen wij deze te zien?

Camion is afgestoten. Het afstoten van vastgoed wordt in 2022 gecontinueerd. Wat gaat de gemeente nog meer afstoten in 2022?

5. Bestuur en bedrijfsvoering.

Tenslotte nog een opmerking over bestuursstijl en transparantie. In de versie van de Programmabegroting van begin oktober zagen wij op verschillende plaatsen teksten die met een kleurtje gemarkeerd waren met daaronder een vraag aan de betreffende ambtenaar (Johan, griffie, Mari-Ann) of die teksten akkoord zijn. Zelfs op een enkele plaats een ambtelijke notitie over alternatieve dekkingsmogelijkheden en belastingmaatregelen. Wij stellen het bijzonder op prijs dat we op deze wijze een inkijkje krijgen in de afwegingen die bij deze begroting hebben meegespeeld. Deze aantekeningen zijn een hoogtepunt in het toch erg dikke pakket van stukken. Overigens vinden we de indeling van de begroting en de toelichting, vooral ook met de doorkijk-vensters, prima leesbaar en goed bruikbaar voor het voorbereiden van onze bijdrage. De oprechte complimenten voor de opstellers van deze begroting.

De uitgangspuntennotitie geeft door de aanpak en heldere uitwerking goed inzicht in de komende ontwikkelingen. Voor de raad is deze notitie een prima basis voor algemene beschouwingen, wat weer bijdraagt aan een goede -ambtelijke- voorbereiding op de begroting. Een zinvolle verbetering naar onze mening.

Uit de voortgangsnotitie blijkt vooralsnog dat er weer financiële ruimte gaat ontstaan door de toegezegde extra middelen van het Rijk.
Wij vinden het belangrijk dat door de extra rijksbijdragen de al voorgenomen bezuinigingen worden heroverwogen. Herstel van de achterstand op jeugdzorg heeft daarbij eerste prioriteit.

Doorontwikkelen van het vergadermodel. Het is voor de wethouders makkelijk. Ze hoeven zich niet te verantwoorden. Alleen technische vragen in de beeldvorming door de ambtenaren en in de besluitvorming nog even de oppositie beantwoorden, zonder al te veel verantwoording af te leggen. Ik hoop oprecht dat er in de volgende regeerperiode een

verandering komt waardoor men meer de wethouders ter verantwoording zou kunnen roepen. Het zou voor de wethouders een goed gevoel moeten geven om verantwoording af te leggen? Of bestaat daar bij het college angst voor? Is het bang om in het openbaar te zeggen wat men doet en vooral…. niet doet?

Middels tijdelijke uitbreiding bij de griffie wordt in 2022 verder vorm en inhoud gegeven aan de participatievisie en het daaraan gekoppelde afwegingskader. Zo staat het in de begroting. Zou het niet beter zijn om hier een permanente uitbreiding van te maken, zodat er een vaste plek ontstaat en burgerparticipatie verankert raakt in de politieke cultuur van Eijsden-Margraten? De burger wordt vaak als klant genoemd maar hij is en moet een volwaardige gesprekspartner worden.

Burgerparticipatie is de moeilijkste opdracht van dit college. Getuige het feit dat er in mei 2018 een motie van de PvdA zou worden ingediend met betrekking tot dorpsontwikkelingsplannen en die tot op heden nog geen concrete plannen heeft omtrent DOP's, terwijl dat door wethouder Custers toen wél was toegezegd. Het lijkt op een loze belofte om maar van de discussie af te zijn.

Uitvoering geven aan visie op burgerparticipatie. Het is zaak participatie verder uit te bouwen in de praktijk. Wij vinden dan ook de werkgroep participatie vervolg moet krijgen d.m.v. een overdrachtsdocument voor de volgende raad.

Tot slot.
Hoe kunt U de burger uitleggen dat ze mee profiteren van de gunstige financiële omstandigheden dat het college in het betreffende krantenartikel over de begroting heeft benoemd?

Deze begroting is de laatste van dit College en laten we hopen dat dit ook zo is. De pit en energie is er helemaal uit en de burgers van Eijsden-Margraten hebben recht op nieuwe plannen, op een frisse wind en echte energie. De in de titel geveinsde robuustheid is feitelijk niet veel meer dan achteroverleunend meedeinen op gunstige financiële ontwikkelingen elders. Als je vraagt hoe het met de gemeente gaat, wordt dat altijd uitgedrukt in financiën en nooit in termen van tevredenheid, blijdschap, verbeteringen en kwaliteit. We kijken daarom reikhalzend uit naar maart, want veranderingen zijn dringend noodzakelijk.